

Analógie

alebo

O zločincoch, mágoch, matematikoch a im podobných

Bol súmrak a mraky na oblohe predpovedali búrku. K osamelému domu na kopci sa po prašnej ceste blížil muž. Nešiel rýchlo, naopak priam sa vliekol. Zhrbený rokmi a unavený ďalekým putovaním opieral sa pri chôdzi o palicu vyrezanú z ebenového dreva.

Rangil vyšiel z domu a šiel cudzincovi naproti. Aj keď ho asi nikdy v skutočnosti nevidel, zdalo sa akoby ho poznal. Pod nebom, z ktorého každú chvíľu začnú sršať blesky, prehodili spolu iba zopár slov. Mlčky sa pobrali k domu. Starec neprehovoril ani keď vošli dovnútra. Zapálil svojou palicou vyhasnutý oheň, rozbilil tornu, ktorú mal starostlivo schovanú pod dlhým čiernym plášťom a uvaril večeru.

Dojedli a starec opäť všetko starostlivo zabalil. Rangil mu medzitým pripravil miesto na spanie. O chvíľu už obaja pokojne odpočívali.

Keď sa Rangil zobudil bolo už tesne pred obedom. Na ohni sa varila v kotlíku polievka, cez okno svietilo veselé zubaté slnko, bolo počuť spev vtáctva. "Krásny deň", vydýchol si.

Starec sedel v kresle pri knižnici držiac v ruke akúsi knihu. Keď zbadal, že Rangil už nespí odložil ju, vstal a obrátil sa k nemu. Teraz vôbec nevyzeral ako tulák unavený životom bez prístrešia a neustálym putovaním, ktorý už len čaká, kde ho zastihne dobrotivá smrť. Naopak - vysoká vzpriamená postava v dlhom čiernom plášti, s dlhou bielou bradou a v širokom klobúku dnes priam vyžarovala životnú energiu.

"Prajem dobré ráno nášmu spachtošovi. Už je skoro poludnie, za chvíľu bude obed" prehovoril hlasom ako učiteľ k žiakovi, ktorý neobratnou rukou prváčka práve urobil machuľu do písanky. "Prepáčte mi majstre moju chybu. " začal Rangil "Posledných pár dní som strávil v meste. Mal som tam veľmi ťažkú a namáhavú prácu a tak som si nestačil ani oddýchnuť. Veru, keby ste prišli o deň skôr, našli by ste iba prázdny dom." "Isteže, isteže, nechcel som Ťa uraziť, chlapče. Mal by si si však na to dávať pozor. Prebytočným spánkom strácaš drahocenný čas a ver mi - nemáš ho vôbec nazvyš. Ale múdre rady do života si nechajme na večer. Teraz nás čaká krásny deň. Skoč prosím Ťa po drevo, chlapče, ten oheň bez neho už dlho neudrží", ukončil so smiechom neprijemnú rozpravu majster.

Keď sa Rangil vrátil, našiel starca opäť pri knižnici. "Musím uznať, chlapče, že Tvoja knižnica je skutočne dobrá. Vedz, že zbierka, ktorú tu máš, by robila česť aj kúzelníkovi na podstatne vyššej úrovni, na akej si teraz ty. Tá spústa nových kníh, ktoré ani ja všetky nepoznám... Žiaľ, nie všetky sú kvalitné. Máš však veľmi dobrý výber, chlapče. Tá najnovšia Mágia a štruktúra hmoty sa im skutočne podarila, ale chýbajú tam niektoré kapitoly o vyhľadávaní. Skús si zohnať niečo staršie. Tieto Perly mágie vyzerajú zaujímavo... A nechýbajú ti tu staré dobré diela. Umenie magické pre svet je skutočne veľmi potrebná kniha a napriek tomu ju u málokterého kúzelníka vidím."

Chvíľu sa ešte prehŕňal v tom množstve kníh, nakoniec vytiahol jednu z nich a sadol si opäť do kresla. Pomaly v nej listoval.

◇ ◇ ◇

Robert sa zobudil. Nebol už večer, do bytu svietilo veselé zubaté slnko. Na dvojplatičke stál hrniec, v ktorom sa varilo čosi podozrivé.

Jeho starší priateľ už sedel v kresle pri knižnici držiac v ruke akúsi knihu. Keď zbadal, že Robert už nespí, odložil ju, vstal a obrátil sa k nemu: "Dobré ráno ti prajem. Spal si skutočne veľmi dlho. Už je skoro poludnie, za chvíľu bude obed."

”Posledných pár dní som strávil písaním programov pre jednu firmu a bolo to pomerne ťažké a namáhavé”, povedal Robert. ”Nestačil som si ani vydýchnuť. Keby si bol prišiel o deň skôr, nebol by si ma tu zastihol.”

”To nebolo myslené ako výčitka. Nechajme to už tak - už si sa aj tak zobudil. Skočíš kúpiť niečo na jedenie? O chvíľu sa totiž zbláznim od hladu.”, ukončil so smiechom priateľ nepríjemnú diskusiu.

Keď sa Robert vrátil našiel priateľa opäť pri knižnici. ”Musím uznať, že Tvoja knižnica je skutočne dobrá. Vedz, že zbierka, ktorú tu máš, by robila česť aj oveľa skúsenejšiemu programátorovi. Tá spústa nových kníh, ktoré ani ja všetky nepoznám... Žiaľ, nie všetky sú kvalitné. Máš však veľmi dobrý výber. Tie najnovšie Algoritmy a štruktúry údajov sa im skutočne podarili, ale chýbajú tam niektoré kapitoly o vyhľadávaní. Skús si zohnať niečo staršie. Tieto Perly programovania vyzerajú zaujímavo... A nechýbajú ti tu staré dobré diela. Umenie programovania pre počítače je skutočne veľmi potrebná kniha a napriek tomu ju u málokterého programátora vidím.”

Chvíľu sa ešte prehŕňal v tom množstve kníh, nakoniec vytiahol jednu z nich a sadol si opäť do kresla. Pomaly v nej listoval.

Po chvíli sa Robertov priateľ zasmial a začal pobavene z knihy čítať: ”Universal Hero. Pozor na švába lezúceho po podlahe. Zabi ho plácačkou a zober jeho mŕtve telo. Choď do miestnosti E4. Nepribližuj sa k pohyblivým kvetom. Použi švába a kvety sa prestanú pohybovať a prepustia ťa ďalej. Enduro Racer. Inštrukcia POKE 43647,0 zastavuje čas. Manic Miner. POKE 35136,0 dáva nesmrteľnosť.

A tak ďalej, a tak ďalej. Je tu toho pekných pár strán. Skutočne sa teraz zaoberáš takýmito vecami?”

”Ak ti mám povedať pravdu, hry ma ešte stále bavia. A tieto vecičky pri ich hraní ušetria dosť času. A nakoniec, musia to byť predsa machri, ktorí takéto veci publikujú. Nie?”, odtrhol sa na chvíľu Robert od počítača. Keď sa priateľ bez slova zahľbil znova do čítania, dopadli Robertove prsty opäť na klávesnicu a miestnosťou sa ozývalo iba monotónne fúkanie.

◇ ◇ ◇

Po chvíli sa majster zasmial a začal pobavene z knihy čítať: ”Ak sa chceš stať hrdinom a nachádzaš sa v starom hrade, pozor na švába lezúceho na podlahe. Zabi ho kúzelnou striebornou plácačkou a zober jeho mŕtve telo. Choď do sály E4. Nepribližuj sa k pohyblivým rastlinám. Zakúzli pomocou švába a kvety sa prestanú pohybovať a prepustia ťa ďalej. Ak chceš vyhrať preteky, kúzli Ké Opné Rnúc - zastavíš tým čas. Ak chceš dať nesmrteľnosť baníkovi, použi kúzlo Péo Kéo Aéřq.

A tak ďalej, a tak ďalej. Je tu toho pekných pár strán. Skutočne sa teraz zaoberáš takýmito vecami, chlapče?”

”Ak vám mám povedať pravdu, majstre, takéto zábavky ma ešte stále neomrzeli. A tieto rady ušetria mnoho času a námahy. A nakoniec, musia to byť predsa veľmi dobrí kúzelníci, čo takéto veci dokážu napísať, nemám pravdu majstre?”, odtrhol sa na chvíľu od písania zvitkov Rangil. Keď sa majster bez slova zahľbil znova do čítania, vzal Rangil opäť do ruky brko a miestnosťou sa ozývalo iba monotónne škrabanie.

Za chvíľu sa opäť ozval majster. ”Na čom vlastne pracuješ teraz?” ”Nič zvláštne”, povedal Rangil. ”Zaoberám sa vytváraním súsvetov, majstre. Je v tom spústa zložitých problémov. Ale moja práca sa chýli ku koncu, onedlho uvidíte jej výsledky.”

”Pracuješ na zaujímavých veciach. Som zvedavý, čo z toho bude, chlapče. Nikdy som niečo také nedokázal premyslieť do posledných detailov, vždy to skončilo nejakým nepodarkom, ktorý som potom musel pracne lámať.”

”Myslím, že mi už neostáva veľa práce. Nedarilo sa mi totiž vyvolať posledného pomocného démona, s ktorým sa už dlhé roky poznám. Dnes som však prišiel na

chybu - neumiestnil som magickú dýku doprostred obetného ohnišťa. Za chvíľu s tým budem hotový, majstre”.

”Veľa šťastia, chlapče. Myslím, že ho teraz budeš potrebovať, ináč budeš musieť opäť celé dni zbierať svoju duševnú silu.”, povedal majster predtým, než sa opäť pohrúžil do čítania knihy.

◇ ◇ ◇

Za chvíľu sa opäť ozval Robertov priateľ. ”Na čom vlastne pracuješ teraz?” ”Nič zvláštne”, povedal Robert. ”Zaoberám sa vytváraním matematických modelov paralelných svetov. Je v tom spústa zložitých problémov. Ale moja práca sa chýli ku koncu, onedlho uvidíš jej výsledky.”

”Pracuješ na zaujímavých veciach. Som skutočne zvedavý, čo z toho bude. Nikdy som niečo také nedokázal premyslieť do posledných detailov, vždy to skončilo nejakým nepodarkom, ktorý som potom musel pracne mazať z počítača.”

”Myslím, že mi už neostáva veľa práce. Nedarilo sa mi totiž vyvolať poslednú pomocnú utilitu s ktorou už mám dobré skúsenosti. Dnes som však prišiel na chybu. Do jedného z registrov som totiž nedal dvojku. Za chvíľu s tým budem hotový.”.

”Veľa šťastia. Myslím, že ho teraz budeš potrebovať, ináč budeš musieť opäť celé dni hľadať chybu v určite nie jednoduchom programe.”, povedal priateľ predtým, než sa opäť pohrúžil do čítania knihy.

Zrazu Robert vykrikoval: ”Už to bude! Teraz to spustím!”. Prebehol prstami po klávesnici svojho počítača a . . .

V miestnosti sa zrazu začal šíriť neznámy a odporný pach. Robert od prekvapenia rozhodil rukami a prevrhol na počítač dvojplatničku s polievkou.

Pracujúci počítač zablíkal, zasyčal a zhasol. ”Všetko je stratené!”, zaplakal Robert. Priateľ sa na neho smutne pozrel: ”Nemal si to nikde zálohované?” Robert však len nechápavo hľadel do okna a sledoval, ako sa za oknom prevaľuje čierna ničota a cítil, ako sa všade šíri ten odporný pach. . .

◇ ◇ ◇

Zrazu Rangil vykrikoval: ”Už to bude! Teraz to všetko zmaterializujem!” Urobil niekoľko magických pohybov, prečítal niekoľko kúzelných zvitkov a . . . V miestnosti sa z ničoho nič objavila akási pochybná tekutina. V tom istom okamihu si Rangil všimol pach spáleného mäsa z polievky, z ktorej sa medzičasom vyvarila voda. Nedokázal sa viac sústrediť. ”Všetko je stratené!”, zaplakal Rangil. Majster sa na neho smutne pozrel: ”Nepamätáš si postup, chlapče?” Rangil však len nechápavo sledoval, ako všetko mizne pod prívalom zelenej pochybnej tekutiny. . .

◇ ◇ ◇

Cisár Justinián konečne dodiktoval pisárovi svoje skvelé dielo O zločincoch, mágoch, matematikoch a im podobných. Nový zákoník sa teraz oznamuje občanom a je neľútostný. Justinián podišiel k oknu a unavene sa z neho pozrel.

Bol súmrak a mraky na oblohe predpovedali búrku. K jeho palácu na kopci sa po prašnej ceste blížil muž. Nešiel rýchlo, naopak priam sa vliekol. Zhrbený rokmi a unavený ďalekým putovaním opieral sa pri chôdzi o palicu vyrezanú z ebenového dreva.

Tomáš Vinař, 1993